

Bevezetés

Úton egy újfajta gyülekezet felé

Olyan korban élünk, ami reménytelenül az újszövetségi mérce alatt van, és megelégedett egy csinos kis vallással.

- Martyn Lloyd-Jones

A legtöbb hitvalló keresztény nincs tisztában azzal, hogy a ma „gyülekezet”-nek nevezett képződményhez kötődő központi fogalmak és gyakorlatok nem az Újszövetségben gyökereznek, hanem az apostoli kor után kialakult mintákban.

- Jon Zens

A küszöbön áll egy forradalom a gyülekezet teológiája és gyakorlata terén. Számtalan keresztény, köztük teológusok, lelkészek és tudósok is, új lehetőségeket keresnek a gyülekezet megújítására és megreformálására. Mások viszont azt is feladták, hogy egyáltalán gyülekezetben gondolkozzanak, legalábbis a hagyományos felfogás szerint. Arra a meggyőződésre jutottak, hogy a ma ismert intézményes gyülekezet nem csak a hatékonyságot nélkülözi, hanem a bibliai létjogosultságot is. Ezért úgy érzik, hiba lenne megreformálni vagy megújítani a jelenlegi gyülekezeti struktúrát, mivel maga a struktúra a probléma gyökere.

Erre a nyugtalanító következtetésre húsz évvel ezelőtt jutottam el, amikor még kevés olyan embert ismertem, akik meg merték kérdőjelezni az intézményes gyülekezet gyakorlatát. Emiatt elég magányosnak éreztem magam, sőt néhanapján őszintén elgondolkodtam azon is, hogy talán elment az eszem.

Mára már megváltozott a helyzet. Egyre többen vannak, akik megkérdőjelezik az intézményes gyülekezetet, sőt évről-évre nő a táboruk.¹ Jelentős számban hagyták el közülük az intézményes kereteket, és olyan gyülekezeti élmény után kutatnak, ami jobban be tudja tölteni a szívük legmélyebb vágyait.

Valóban forradalom van készülóban – egy olyan forradalom, ami túlmutat a gyülekezet megreformálásán és megújításán: egészen a gyülekezeti élet és teológia gyökeréig hatol. Egy történelmi példa talán segít megérteni ezt a jelenséget.

A nyugati világ csillagászai évszázadokon át próbálták megérteni a csillagok és a bolygók körforgását, de akárhányszor pontosították az adataikat, soha nem igazolódtak be a számításaik. Ennek egyszerű oka volt: hibás volt a viszonyítási pont. Olyan világegyetemet képzeltek el, aminek a középpontjában a föld áll, és azt hitték, hogy a csillagok és a bolygók a mozdulatlan föld körül keringenek. Erre a feltételezésre építették az egész felfogásukat az univerzumról.

Egy Kopernikusz nevű hagyományromboló egyszer csak megkérdőjelezte ezt a feltevést, és azzal a forradalmi elmélettel állt elő, hogy a csillagok és a bolygók a nap körül keringenek. Kopernikusz napközpontú világképét kezdetben hevesen támadták. Azt viszont senki sem vitathatta, hogy ezzel az új modellel sokkal jobban működtek a számítások, mint a föld-központú szemlélettel. Emiatt végül is elfogadták a napközpontú viszonyítási módot.²

Ugyanezzel a hozzáállással igyekszik ez a könyv is egy új kiindulási alapot nyújtani a gyülekezet számára, amely arra az újszövetségi gondolatra épül, mely szerint Jézus Krisztus gyülekezete szellemi, élő szervezet, és nem intézményes szerveződés.

Kevés olyan kereszténnyel találkoztam, aki ne értene egyet ezzel az utóbbi megállapítással, sőt számtalan hívőtől hallottam már ezt: „A gyülekezet élő szervezet és nem intézmény.”* Ennek

* A közismert szófordulat az angol *organism – organization* szójátékból ered. (A ford.)

ellenére, miközben ezeket a szavakat mondták, továbbra is olyan gyülekezetek tagjai maradtak, amelyek a General Motors és a Microsoft mintája épülnek fel.

Ebben a könyvben ezt fogom néhány velős kérdéssel célba venni. Ezek a következők: Mit jelent az, hogy „a gyülekezet élő szervezet”? Hogyan működik egy „természetes gyülekezet” a huszonegyedik században?

A könyvben az „újszövetségi gyülekezet”, „korai egyház” és az „első századi gyülekezet” kifejezéseket felcserélhetően használom. Mindegyik az első század korai gyülekezetére utal, amit az Újszövetség mutat be.

Azokat a gyülekezeteket (egyházakat), amelyeket a legtöbb ember ismer, „intézményes gyülekezet”-nek nevezem. Nyugodtan hívhatnám őket úgy is, hogy „kiépült gyülekezetek”, „bazilika gyülekezetek”, „hagyományos gyülekezetek”, „szervezett gyülekezetek”, „klérus által uralt gyülekezetek”, „kortárs gyülekezetek”, „hallgatóság gyülekezetek”, „nézőközönség gyülekezetek”, „előadóterem gyülekezetek”, „megörökölt gyülekezetek”, „örökség gyülekezetek”, vagy „program-alapú gyülekezetek”. Ezeknek a kifejezéseknek egyike sem kielégítő nyelvi szempontból. Számomra az „intézményes gyülekezet” meghatározás ragadja meg a legjobban a legtöbb mai gyülekezet lényegét.

Kérlek, vedd figyelembe, hogy amikor „intézményes gyülekezetről” beszélek, akkor *nem* Isten népére gondolok, hanem egy *rendszerre*. Az „intézményes gyülekezet” egy rendszer – egy módszer a „gyülekezeti” élet *megvalósítására*. Nem a benne található embereket jelenti. Ez egy fontos különbség, amit szem előtt kell tartani a könyv olvasása során.

Lehet, hogy a szociológusok ellenzik az „intézményes” szó használatát. Szociológiai értelemben bármilyen emberi tevékenységi minta intézmény – akár egy kézfogás vagy egy üdvözlő ölelés is. Készségesen beismerem, hogy minden gyülekezet (még egy természetes gyülekezet is) magában hordoz *néhány* intézményt.

Én viszont sokkal szűkebb értelemben használom az „intézményes gyülekezet” fogalmat. Azokat a gyülekezeteket értem alatta, amelyek elsősorban olyan intézményként működnek, amely a benne található emberek felett áll, túlmutat rajtuk, és független tőlük. Az ilyen gyülekezetek inkább programokra és szertartásokra épülnek, mint kapcsolatokra. Magasan szervezett, általában épület-központú szervezetek, amelyeket felszentelt szakemberek (a „lelkészek” illetve a „klérus”) irányítanak az önkéntesek (a laikus réteg) segítségével. Személyzetet, épületet, bérezést és adminisztrációt igényelnek. Az intézményes gyülekezetekben a gyülekezetbe járók hetente egyszer vagy kétszer végignéznek egy vallásos műsort, általában egyetlen ember előadásában, aki többnyire a pásztor vagy a lelkész, majd hazamennek, és tovább élnek egyéni keresztény életüket.

Ezzel szemben a „természetes gyülekezet” kifejezést azokra a gyülekezetekre használom, amelyek ugyanazon szellemi alapelvek mentén működnek, mint az Újszövetségben látható gyülekezet. Az újszövetségi gyülekezet első sorban természetes jellegű volt, mint minden olyan gyülekezet is, amely belőle nőtt ki. T. Austin-Sparks érdeme a „természetes gyülekezet”^{*} kifejezés. Ő a következőket írja:

*Istennek a teljességre vonatkozó módszere és törvénye a természetes élet módszere és törvénye. Az isteni rend szerint az élet létrehozza a saját szervezetét, legyen az akár növény, akár állat, akár ember, vagy szellemi élet. Ez azt jelenti, hogy minden belülről jön elő. A működés, a rend és a gyümölcs, mind a belül található élet törvényéből ered. Kizárólag ezen alapelv mentén jött létre az, amit az Újszövetségben látunk. A szervezett kereszténység teljes mértékben a visszajára fordította ezt a rendet.*³

A barátom, Hal Miller továbbviszi ezt a gondolatot, és egy egyszerű, de kitűnő hasonlat

* Az eredeti angol nyelvű kifejezés: „organic church” (A ford.)

segítségével veti össze az intézményes gyülekezetet a természetes gyülekezettel. Ezt írja:

Az intézményes gyülekezet olyan, mint a vonat. Egy bizonyos irányba halad, és még elég sokáig abba az irányba fog menni még akkor is, ha már mindenki azon van, hogy megállítsa. A vonatokhoz hasonlóan, az intézményes gyülekezet haladási irányának a megváltoztatására a legjobb esetben is korlátozottak a lehetőségek. Egy váltó vagy mellékvágány segítségével meg lehet fordítani a vonatot, egyébként pedig csak a rögzített útvonalon haladhat tovább. Úgyhogy minden utas csak abban reménykedhet, hogy a megfelelő vonatra ült fel, ami a megfelelő irányba megy.

A természetes gyülekezetek, amilyenekről az Újszövetségben is olvashatunk, különböznek ettől. Nem vonatok, hanem sétálgató embercsoportok. Ezek a csoportok sokkal lassabban haladnak, mint a vonatok – a legnagyobb sebességük is csak néhány kilométer per óra. Viszont egy pillanat alatt irányt tudnak váltani, és ami még fontosabb: valóban figyelni tudnak a környezetükre, az Úrra és egymásra is.

Az intézményes gyülekezeteket könnyen megtalálhatjuk, csak úgy, mint a vonatokat. Lehetetlenség nem észrevenni a füstöt és a zajt. A természetes gyülekezetekkel már nem ilyen egyszerű a helyzet. Mivel nem tesznek ki fényreklámot magukról minden utcasarkon, némelyek azt hiszik, hogy az újszövetségihez hasonló gyülekezetek rég kihaltak. Ez messze nem igaz; a természetes gyülekezetek ott vannak mindenhol. Én magam több mint húsz éve járok ilyen gyülekezetbe. Az ilyen csoportok csendben sétálnak, és nem foglalkoznak azzal, hogy fölöslegesen felhívják magukra a figyelmet. Egyszerűen együtt vándorló zarándokok vagyunk.

Ha az ember egyszer megtanulja felismerni a természetes gyülekezeteket, akkor hamarosan mindenhol rá fog találni olyan csoportokra, akik az újszövetségi gyülekezethez hasonló módon járnak össze – mint egy test, egy család, vagy egy menyasszony, és nem úgy, mint egy intézmény.

A természetes gyülekezetek Istennel járó emberek csoportjai. A vonatok állandóan elhaladnak mellettük. Néha integetnek az utasok, néha viszont integetni sem tudnak, mert olyan gyorsan megy a vonat, hogy a néhány kilométer per órával sétáló embereket csak homályos foltoknak látják. Ha egy ilyen csoportba tartozol, amely természetes gyülekezetként sétál, akkor a gyülekezet újragondolása újra felértékelheti számodra az újszövetségi gyökereidet. Ha pedig az egyik süvítő vonaton utazol, akkor talán kissé meglepődsz, ha rájössz, hogy azok az ablakból látható homályos színfoltok Istennel járó emberek csoportjai. Az a valami, ami mellett épp elhaladtál, egy természetes gyülekezet.

Fontos tudni, hogy a gyülekezet élő szervezetként való újragondolása nem csupán vágyalom. Igazából a gyülekezet képes arra, hogy természetes módon mutakozzon meg, ahogy ezt az első században is tette. Az alábbi leveleket olyan emberek írták, akik az utóbbi években megismerték a természetes gyülekezeti életet. Ezek a saját élményeik:

1. LEVÉL

Soha nem terveztem azt, hogy elhagyom a régi típusú gyülekezeti életet. Nem kerestem újat, és azt sem tudtam elképzelni, hogyan nézhet ki egy természetes gyülekezet, amikor először hívtak meg egy ilyen helyre. Amikor viszont elmentem oda, olyasmit tapasztaltam, ami semmi korábban látotthoz sem hasonlított. Ez a gyülekezet nem bibliaóra volt, nem imacsoport, nem gyógyító/töltekező imaóra, és nem is istentisztelet.

Ez a gyülekezet Jézus Krisztus köré összpontosult. Mindenki Róla énekelt, Róla beszélt és Őt imádtá. Ezeket a keresztényeket rabul ejtette az Úr Jézus Krisztus szépsége, és őszintén szólva az összejövetelükön nem is akartak semmi mással időt tölteni, csak azzal, hogy Neki, Vele és Róla énekeljenek, Róla beszéljenek, és Óáltala szeressék egymást.

A bensőséges légkör volt az első, amit észrevettem közöttük. Soha nem találkoztam azelőtt olyan emberekkel, akiknek ilyen bensőséges kapcsolatuk volt az Úrral. Őrá vágytak és az Ő élete éltette

őket. A korábbi gyülekezetemben is ismertem odaszánt, szenvedélyes és szeretetteljes embereket, de olyan keresztényekkel nem találkoztam, akiken az látszott volna, hogy ismerik Isten szívét.

Korábról már tudtam, hogy az Úr az Ő népe között van, de ez volt az első olyan gyülekezet, ahol azt láttam, hogy a keresztények gyakorlati szinten is megélik ezt. Mindannyian Krisztusról beszéltek, egyik a másik után, és így Krisztus teljesen láthatóvá vált számomra. Általuk tanultam meg, hogy Ő a mi eledelünk és italunk. Az összejöveteleinken és a velük együtt töltött idő során értettem meg, ki is Ő igazán, és ennek az lett az eredménye, hogy beleszerettem.

A bensőséges légkör ragadott meg, viszont az általuk megélt szabadság tartotta fenn bennem az érdeklődést, és ezért döntöttem úgy, hogy rendszeresen el fogok járni az összejöveteleikre, és hogy részt akarok venni a közösségi életükben. Amikor megláttam valamit az Úrban, ami bátorító lehet, akkor egyszerűen elmondtam, ők pedig áment mondtak rá, meg hogy „Dicsőség az Úrnak”. Bátorító szavaikból rájöttem, hogy szabadon beszélhetek, sőt Krisztus is szabad arra, hogy megismertesse magát a népével – még velem is.

Itt tapasztaltam először ilyen szabadságot a keresztények között. Elkezdtem megérteni, milyen az, amikor Krisztus van az első helyen az Ő népének az életében és összejövetelein, ami hihetetlen mértékű egységet hoz létre. Majdnem két éven át láthattam, hogyan tölt be Krisztus minden egyes összejövetelt a Róla szóló igazsággal. Az Ő forrása soha nem apadt el. El sem tudom képzelni, hogy valaha is teljesen kiaknázhathatjuk Jézus Krisztus mélységeit, viszont ebben a gyülekezetben, a testvérek egybefonódó szeretete közepette elkezdtem felfedezni, milyen dicsőséges Ő valójában.

(Egy tanítónő)

2. LEVÉL

A természetes gyülekezeti élet megélése nagyon sok téren megváltoztatta az életemet. Ez a gyülekezet egy konferencia gyümölcseként jött létre. Csodálatos üzenetek hangzottak el azon a konferencián. Az Úr megmutatta nekem a gyülekezetre, az Ő menyasszonyára vonatkozó tervét és célját. A látásom magasabb szintre emelkedett, mennyei és valóságosan Krisztus-központú lett. Ez viszont még csak a kezdet volt.

A gyülekezet beindítása után olyan módon tapasztaltuk meg Krisztust a testvéreimmel, mint még soha azelőtt. Tudtam, hogy ez az, amire vártam: végre hazaérkeztem. Isten jól tudta, mire volt szükségünk a férjemmel. A kijelentés, amit kaptam, a szemem láttára kezdett növekedni és kibontakozni. Egy gyönyörű, ragyogó menyasszonyt láttam meg, akit betölt az Ura iránt égő szenvedély. Hívők közösségét láttam, akik egy lakóhellyé épültek fel. Különböző háttérű testvéreket láttam, akik korábban soha nem találkoztak, mégis elkezdtek szeretni egymást.

Miközben együtt szerettük Krisztust, a szívünk egybefonódott. Valódi változások mentek végbe az életünkben az Úr örökkévaló céljainak a megismerése közben. Megláttam, hogy a gyülekezet valóban Krisztusnak a teste, és Ő a Fej. Csakis akkor fogjuk megtapasztalni az Ő életét Isten eredeti szándéka szerint, ha engedjük, hogy elfoglalja jogos helyét. Az ilyen gyülekezeti élet jelenti a keresztények természetes környezetét, ahol fejlődünk és virágzunk, mert Krisztus teljes gazdagsága táplál bennünket. Még sorolhatnám, mert annyi minden van!

Mindaz, amit láttam és megtapasztaltam, örökre megváltoztatta az életemet, ahogy a férjemét is. Régóta imádkoztunk azért, hogy az Úr ismertesse meg velünk az Ő szívét és álmait, és hiszem, hogy meghallgatta az imáinkat. Nagyon izgalmas dolog tudni azt, hogy az életünk hátralévő részében látni fogjuk, ahogy Krisztus megmutatja magát az Ő gyülekezetében!

(Egy volt lelkész felesége)

3. LEVÉL

Keresztény családban nevelkedtem, és mindig ott voltam a gyülekezetben, ha bármilyen alkalom volt. Tudtam, hogyan kell keresztényként élni és viselkedni. Úgy is mondhatnánk, hogy én voltam az iskolapélda.

A középiskola vége felé és a főiskola elején összejártam néhány kereszténnyel, akik olyan szenvedélyt gyújtottak bennem, amiről soha nem gondoltam volna, hogy létezik. Láttam, milyen szenvedélyesen akarják mélységesen megismerni Krisztust, sőt azt is láttam rajtuk, hogy jobban ismerik Őt, mint én. Amikor találkoztunk, felfedeztem, milyen sekélyes a hitem és az ismeretem Krisztusról. Tudod, arra jöttem rá, hogy bár szerettem gyülekezetbe járni, hogy a családommal és a barátaimmal lehessenek, magát a gyülekezetet csak egy kötelező dolognak tekintettem, amit azért kell elviselni, hogy a vasárnapi iskola, az istentisztelet és az ifiórák előtt és után a többiekkel lehessenek.

Csendben végigültem a prédikációkat, és reménykedtem, hogy hamar vége lesz, és mehetünk az étterembe. A prédikáció után néhány perccel már azt sem tudtam, miről szólt. Mondták már azt is, hogy többet kellene gyülekezetbe járnom, többet kellene tizedet adnom, többet kellene olvasnom a Bibliát, és többet kellene bizonyosságot tennem. Azonban csak akkor jöttem rá, amikor ezekkel a másfajta keresztényekkel találkoztam, hogy az eddigi gyülekezeteim közül egyik sem elégítette ki a Jézus iránti szomjúságomat. Csak szabályokat kaptam az életadó élmények helyett. Ahelyett, hogy Krisztusban növekedtem volna, csak haldokoltam a szőlőtőn, és tele voltam félelemmel, szégyennel és alkalmatlanságérzettel. Nem is szerettem az Úrról beszélgetni, és ahhoz sem voltam elég bátor, hogy a hitetleneknek beszéljek Jézusról.

Ezt kérdezgettem magamtól: Ha tényleg olyan jó keresztény vagyok, mint amilyennek gondolom magam, akkor miért érzem azt, hogy annyira le vagyok maradva? Minél többet voltam ezekkel a hívőkkel, annál inkább akartam úgy megismerni Krisztust, mint ők. Úgy vonzódtam Hozzá, mint a légy a villanykörtehez. Egyre több időt töltöttem velük, és elkezdtem eljárni az összejöveteleikre, amelyek szabad és nyitott légkörűek voltak. Nem volt liturgia, nem volt klérus, és nem is volt szükségük ezekre. Egy csomó hívő volt, akik találkoztak az Úrral, és buzdító dolgokról beszéltek a többieknek.

Nem volt szükségük senkinek az engedélyére ahhoz, hogy megszólaljanak. Nem volt szükségük arra, hogy valaki eltemesse őket a szabályokban és az élettelen kötelezettségekben. Sok dalt saját maguk írtak. Együtt imádkoztak, egymást váltogatva beszéltek Jézussal, begyakorlott szöveg nélkül, a szívükből fakadóan. Úgy tartották az összejövetelt, mintha Jézus ott lett volna a teremben. Úgy kezelték egymást, mint egy szerető család tagjai.

Rövidesen rájöttem, hogy pontosan Krisztus ilyen természetes megélése hiányzott a saját élményeim közül. Már sóvárogtam arra, hogy együtt lehessenek ezekkel a hívőkkel. Ahogy az összejöveteleiken voltam, mindig egy sokkal nagyobb Urat láttam, mint aki csupán meghalt a bűneimért. Sokkal mélyebben kezdtem megismerni Őt.

Már nem tett boldoggá egy előadás végignézése. Ezeken a természetes összejöveteleken én is elkezdtem vágyani arra, hogy elmondjam a testvéreimnek azokat a dolgokat, amiket az Úrtól kaptam. Már nem találtam nehéznek azt, hogy én is aktív résztvevő legyek, ne pedig passzív néző. Minden egyes összejövetel szabad volt arra, hogy mindig más és más legyen. Néha órákig énekeltünk, néha majd ki csattantunk az élményektől, amiket azon a héten tapasztaltunk és elmeséltünk egymásnak. Néha csendben csodáltuk az Úr dicsőségét. Nem kellett, hogy valaki utasítson minket ezekre. A Szent Szellem így munkálkodott, és spontán módon történtek így a dolgok. Gyakran ettünk együtt, mint egy család. Néha Igékről beszélgettünk, néha pedig olyan jeleneteket és történeteket játszottunk el a Bibliából, amelyek Krisztusra mutattak.

Az egész hét folyamán összejártunk. Reggelenként a fiúk felkerestek néhány másik fiút a testvérek közül, a lányok pedig a lányok közül. Együtt kerestük az Urat imában, és elméltünk az Igén. Mindig Krisztussal kezdtük a napunkat. Esténként néhányan a tagok közül megnyitották otthonukat, és vacsora közben beszélgettünk Krisztusról. Voltak testvéri alkalmak, ahol együtt döntöttünk gyülekezeti ügyekről, és kiosztottuk a feladatokat egymás közt, hogy gondoskodjunk egymásról.

Ha nem voltak sürgős szükségünk, csak együtt énekeltünk és az Úr jelenlétét kerestük. Ha valakinek szüksége volt valamire, azon gondolkodtunk, hogyan segíthetnénk neki. Néha csak a szórakozás kedvéért találtunk ki meglepetéseket egymásnak. Időnként az egyedülállók elvállalták, hogy vigyáznak a gyerekekre, hogy a szülők elmehessenek valahova este. Néha, amikor valamelyik testvér hosszabb időre elutazott valahová, az egész gyülekezet kiment elé a reptérre. Aztán ott a repülőtéren tartottunk is egy összejövetelt.

Mindig találtunk módot arra, hogy Krisztusban együtt legyünk és együtt szeressük az Urat. Néha spontán módon hirdettük az evangéliumot az elveszetteknek. Bármit tettünk, a Szent Szellem mindig szabadon tudott munkálkodni, és megváltoztatni az esemény menetét. Az együttléteink során mindig egy megdicsőült és felmagasztalt Krisztust láttam. Állandóan felfedeztünk Benne valami újat. Amikor új módon láttam meg Őt, mindig még többet akartam látni. A büntudat, a szégyen és a méltatlanság érzése eltűnt belőlem. Szenvedélyesen vágytam arra, hogy egyre mélyebben ismerjem meg Krisztust.

Már nem haldoklom a szőlőtőn. Most már ismerem azt a szabadságot, amit a keresztények valóban átélhetnek, amikor természetes módon tartanak összejöveteleket, épp úgy, mint ahogy a korai egyház tette.

(Egy nemzetközi marketing- és üzleti tanácsadó, férfi)

Röviden összefoglalva, ez a könyv olyan látás alapján képzei el újra a gyülekezetet, amelyben a gyülekezet természetes felépítésű, kapcsolatokban él, igei formát követő, Krisztus-központú, a Szentháromság képmására született, közösségi életmódban működik, nem hisz az elit-réteg vezető szerepében, és nem szektás.

Egyszerűbben fogalmazva, az a könyv célja, hogy újból felfedezzük, mit jelent gyülekezetnek *lenni* Isten nézőpontjából szemlélve. Akkor most az Újszövetséget véve kiindulópontnak, képzeljük el újra a gyülekezetet!